

Tagosítás

Irtta BOGDÁNFI SÁNDOR

A nagy ajtócsapásra mindenki felkapta a fejét. Egyszeriben csönd lett a szövetkezeti irodában. Az elnök érkezett. Ügylátszott, nagyon mérges, mert a ráncok csak úgy táncoltak homlokán, bajusza támadón előreszegeződött, szeme meg szúrósan villogott...

— Ez így nem mehet tovább! — dörögte, s fel-alá száguldott.

A többiek sebtében bólogatni kezdtek, mintegy helyeselve, hogy bizony, ez tovább így nem mehet. De halvány sejtelmük sem volt, miről is van szó. Magukban szorongva gondolkoztak, nem feledkeztek-e meg valami feladatról, nem csináltak-e valami hibát?

Gergely Bálintnak nyomban eszébe jutott, hogy nem jelent meg a legutóbbi vezetőségi ülésen. Mi tűrés, tagadás, melege lett egy kissé, mert nem tudta, mit is mondjon, mivel mentse majd ki magát. Hejh, miért is engedett akkor az asszonynak?... Dehát annyit perelt, hogy végül is a családi béke kedvéért engedett neki és otthon maradt. Hát, ez tényleg nem mehet így tovább, gondolta Bálint és félve nézett a le-fel járkáló Varga Mátyásra.

Pál Jóskának tüstént eszébe jutott, hogy Mátyás őt bízta meg a kendervágás előkészítésével. Ő meg eddig semmit sem csinált. Volna pedig elég dolog, mert át kellene alakítani az aratógépet kendervágóra, meg aztán beszélni kellene az állami birtok igazgatójával is, hogy adjon kölcsön egy-két gépet, majd ledolgozzák neki a szövetkezetiék. Fölöttébb kellemetlen, de biz ő nem csinált semmit. Ez tényleg nem mehet így tovább... De vajjon, mit találjon ki mentségül? Agya lázasan lüktetett, szorongón figyelte Mátyást.

Vörös Béni, az első brigád vezetője sápadtan szorongatta egyik kezével az aznapi újságot, a másikkal meg az asztal szélét, mintha az segíteni tudna rajta. De bizony az nem tudott segíteni, mert a mai újságban kitörölhetetlenül ott állt, hogy a „Szocializmus” termelőszövetkezet első brigádja igen jó eredményeket ér el ugyan a termelésben, de teljesen elhanyagolja a világnézeti nevelőmunkát. A pokolba ezekkel az újságírókkal... Amikor itt voltak, olyan szelídeknek látszottak, mindent megcsodáltak, aztán most ilyeneket írnak! És méghozzá igazuk is van! De hányszor is mondta Mátyás: „Te, Béni, mi van azokkal az olvasókörökkel az első brigádban?! Holnapra adj be jelentést!” Azóta per sze elmúlt már egy hét is, de se jelentés, se olvasókör... Ez valóban nem mehet így tovább... Béni némán meredt az elnökre és izzadni kezdett a forró augusztusi csöndben.

Komor Ádám, a könyvelő komoran hallgatott, de az agya működni kezdett. A munkanapok kimutatása — megvan... az alapok felfektetése — megvan... a tervteljesítés nyilvántartása — megvan... a vagyoneleltár — megvan... Hopp! az az átkozott házi majorság! Persze, megint a miatt lesz a vihar! Még mindig nincs meg a pontos kimutatás a tagok házi majorságáról. De miért kell ezért ennyire mérgeledni, az a pár nap nem a világ! Egy könyvelőnél?!... Hiszen még csak három hónapja ígérte, hogy két héten belül meglesz a kimutatás! Valamit csak szabad kérsni?... Ügylátszik mégsem szabad, gondolta Komor és továbbra is komoran nézte a dülö-fülő Varga Máttyást, a „Szocializmus” termelőszövetkezet közismert erélyes elnökét.

— Ez így nem mehet tovább! — csattant fel ismét fenyegetően.

A vezetőség tagjai újból buzgón bólogatni kezdtek, de volt, aki a fejét csóválta és alig hallható visszhangként ismételte az elnök szavait: „Ez így nem mehet tovább...”

Feszült csönd következett. Még a légy zümmögése is hallatszott volna, de a legyek inkább a trágyadombon tartózkodtak, mint a szövetkezeti irodában. Ennélfogva a csönd még némább és még feszültebb volt.

Máttyás megállt, rájuk nézett. Mindannyian érezték: most! most jön a felelősségrevonás. A tekintetek földreszegeződtek...

— Tagosítani kell, sürgősen tagosítani kell! Ez így nem mehet tovább! — mondta Máttyás. Hangja most halk volt, rekedtes.

Mintha villámcsapás érte volna őket, úgy ébredtek szorongásukból a többiek.

— Tagosítani kell!

— Az kell, de sürgősen!

— Mondtam már régen, hogy ez így nem mehet tovább!

Ilyen és hasonló felkiáltásokat hallattak a felocsúdott vezetőségi tagok.

Máttyás leült közéjük.

— Kétszázötven parcellán nem lehet dolgozni. Tönkremennek az emberek, a lovak, a gépek... Meg kell kezdeni a tárgyalásokat a falubeliekkel. Szép szóval meg kell értetni velük... Adunk cserébe, ha kell, jobb földet is! Majd mi megjavítjuk a miénket!...

Papírt, ceruzát vett elő. Ügyetlen, durva vonalakat húzott.

— Itt a legrosszabb a helyzet, a Tímár-dülönél. Ide beékelődött a Kovács Miska bácsi tizenkét holdja, meg a Bálint Gergely tíz holdja. Emiatt kell a mieinknek végigjárni a dülöt, aztán kimenni egész a köves útra, s csak úgy juthatnak el egyik parcelláról a másikra. Ha ez a huszonkét hold a miénk lenne... százhuszonhat hold máris egy tagban volna. Nem kellene megállni az ekével, áthurcolni a világ másik végére, hanem csak előre...

Fények lobbantak az elnök szemében. A jövőt látta maga előtt. Nem kell majd tagolni, felaprózni a tervet, toldozgatni-foltozgatni, mint a lyukas harisnyát. Százhusz hold egy tagban — az már igen! Azon már kedvükre rakoncátlanokodhatnak a traktorok, azon már lehet porhanyítani, cirkalmazni, meg mifene!

— Szóval, megcsináljuk! — Jóska, te beszélsz Miska bácsival, te meg Bálint Gergellyel. Csak aztán okosan csináljátok! . . .

Mind a kettő rendes ember, nem lesz nehéz dolguk. Megmondhatják nekik, ha kell, adunk a falu melletti földekből. Gyorsan csináljátok, mert ott már mi akarunk ugarolni az idén . . .

Mátyásnak már jó kedve kerekedett. Mosolyogva nézte a merev, komoly arcokat.

— Na, mit vagytok úgy megijedve? Meg lesz ez is! . . . Csak hogy már itt tartunk! . . .

Aztán odafordult Pál Jóska és Gergely Bálint felé:

— Ti meg tán félték a feladattól, mi?

— Hát . . . majd óvatosan hozzákezdünk! — jegyezte meg fontoskodón Bálint.

— Neked csak könnyű dolgod lesz, évődött Mátyás. Hiszen, hogy úgy mondjam, druzsák vagytok Gergellyel. Te elől vagy Gergely hátul vagy Bálint, ő meg elől Bálint, hátul meg Gergely.

Jóízű nevetését még akkor is hallották, amikor már valahol az udvaron járt.

Komor, a könyvelő, nevét meghazudtolva röhögött.

— o —

Három hét múlva ült össze ismét a szövetkezet vezetősége. Mátyás aznap tért vissza kétéhetes útjáról s azonmód egybehívta a tagokat.

Az ülés gyorsan pergett.

— Bejelentem a tagtársaknak, hogy szövetkezetünk megkapta a kétmilliós kölcsönt. Az építkezést azonnal megkezdjük. Kispál Vilmost javaslom az építőbrigád élére.

— Bejelentem, hogy Fehértemplomon ötezer brigádvezetőt képeznek ki. Szövetkezetünk három tagot küld a tanfolyamra. Három ifjút javasolok.

Mátyás csak sorolta folyvást. A többiek hozzászóltak, kérdezgettek, néha vitatkoztak is. Öreg este lett, mire kimerítették a napirendet. Már csak az utolsó pont maradt, a tagosítás ügye.

— Pál József és Gergely Bálint tagtársak, tegyék meg a jelentést!

Mindenki a felszólítottakra emelte várakozó tekintetét. Azok meg, kisebb nekibuzdulás után, mindketten egyszerre szólaltak meg, de a másik hangját hallván, azonmód el is hallgattak.

— Kezd akkor te!

— Kezd csak te . . . Téged szólítottak elsőnek . . .

Végül Pál Jóska lassan hozzáfogott:

— Igen kényes dologról lévén szó, úgy gondoltuk, hogy előbb közösen megbeszéljük a dolgokat Bálinttal. Úgy is tettünk . . . Összeültünk és megállapítottuk, hogy nem lehet csak úgy rúddal neki a nagykapunak, hanem megfontoliani! . . . Előbb meglátogattam a Miska bácsi lányát. Itt van férjnél a szomszéd faluban. Alaposan kikérdeztem, persze óvatosan, nehogy rájöjjön a dolgok nyitjára.

— Mit mondott a lány, — vágott közbe Mátyás türelmetlenül.

— Azt mondta, hogy már két éve nem beszél az apjával . . . Haragba vannak, mert amikor a harmadik gyereke született . . .

— Erről majd máskor beszélj! . . . Most maradjunk a tagosításnál!

— Szóval, ezután elmentem a másik lányához, ide, a másik faluba. Gondoltam, óvatosan megtudakolom az apja hangulatát.

— Mit mondott a másik lány,!

— Nem mondott semmit . . . ugyanis . . . favalyelőtt — meghalt . . .

Néma csönd következett. Csak Komor Ádám a könyvelő hajolt le az asztal alá és hosszan kotorászott valamit. Ügylátszik leesett a ceruzája vagy valamilyen irománya.

— Szóval nem is beszéltél Kovács Miskával? — kérdezte Mátyás. Hangja fáradt volt, reménytelen.

— Még nem, mert úgy gondoltam, óvatosan kell eljárni . . .

Mátyás legyintett és közbevágott:

— Gergely Bálint alelnök néptárs, tegyen jelentést.

Bálint fészkelődni kezdett. Szó, ami szó kellemetlenül érezte magát, látta, hogy elődje nem nagy sikert aratott. Neki sem volt sokkal több mondanivalója.

— Jóskával együtt beszéltük meg a dolgot. Így hát én is hasonlóképpen cselekedtem. Óvatosan! . . . Előbb elmentem a Bálint Gergely apjához, az öreg Bálint Gergelyhez. Mondhatom, szívesen fogadott: „Isten hozott, Gergely Bálint, fiam, tán a fiam, a Bálint Gergely ügyébe jöttél?”

Mátyás szemöldöke felszökött, aztán megbillent a bajsza, megvilantak nagy egészséges fogai és hangos nevetésbe tört ki.

Az ülés rendje felbomlott. A vezetőség tagjaiból felszabadultan bugyborékoltt a nevetés. Könnyek csordultak ki és folydogáltak végig a verejtékes arcokon. Még Tito marsall képe is mosolygott a falon.

Mátyás ocsúdott fel elsőnek. Nagyot csapott az asztalra. A nevetés elült.

— Magam beszélek holnap Kovács Miskával és Bálint Gergellyel. Az ülést bezárom!

A tagok lassan szedelőzködni kezdtek. Este kilenc körül lehetett már, mindenki sietett haza. Mátyás még összeült Komorral és a könyveket vizsgálgatta. Jóska és Bálint a hosszú asztal sarkában halkán beszélgettek, arcuk, fülük vérpiros volt a szégyentől.

Mátyás éppen búcsuzni akart, amikor valaki kopogott az iroda ajtaján.

Miféle idegen járhat erre ilyen kései órákban?

— Szabad! — szólta Mátyás s az ajtó már is nyitott.

Két ember lépett be.

Láttukra Mátyás nyomban felpattant a székről, Jóska és Bálint hunyorgatni kezdtek, mintha valami erős fénybe néznének, Komor pedig feljebb tolt a szemüvegét, egészen a homloka közepére, csakhogy jobban lásson.

— Jóestét! — mondta Kovács Mihály.

— Jóestét! — mondta Bálint Gergely.

Mert ők voltak személyesen: Kovács Mihály és Bálint Gergely.

— Régen készülődünk hozzátok, Mátyás. Mihály bácsival megbeszéltük, hogy cséplés után együtt felkeresünk. Itt vagyunk... Volna egy kis beszélni valónk veled, mármint a szövetkezet elnökével...

— Örömmel látlak benneteket. Üljetek csak le, aztán beszélhetünk. Megmondom úgy, ahogy van — a legjobbkor jöttetek. Mi már nem akarjuk tovább halasztani a dolgot. Tagosítani akarunk. Mondjátok meg, melyik földünket akarjátok, s már holnap meg is csinálhatjuk a cserét.

— Cserét?!

— Miféle cserét?!

Mátyás gyanakodva nézett a két csodálkozó arcba.

— Hát a földcserét! — vágta ki türelmetlenül.

Kovács Miska bácsi rákacsintott Bálint Gergelyre aztán megjegyezte:

— Mi nem cseréljük el a földünket... Köll az nekünk...

Feszült csend következett, csak Komor Ádám köhintett egyet.

— Úgy-e mondtam, hogy óvatosan kell hozzáfogni, szólalt meg a háttérben Pál Jóska.

— No, de értsétek hát meg — csattant fel Mátyás — adunk érte jobb földet! A szövetkezetnek nagyobb szüksége van arra a földre, mint nektek!

— Akkor meg nincs bajl — szóló Kovács Miska.

— Nincs bizony — tette hozzá Bálint Gergely.

— Mivel, hogy éppen azért jöttünk, mert mi is be akarunk lépni a szövetkezetbe, mármint ebbe...

— Főleg azért nem cserélünk — fűzte hozzá ismét a magáét Bálint Gergely és mosoly bujkált a szája környékén.

Komor a háttérben mintha csuklott volna...

Pál Jóska és Gergely Bálint hátrahúzódtak az árnyékba, mintha zavarná őket a villanyfény.

— Szóval, be akartok lépni? — komolyodott el Mátyás. Magában nagy megkönnyebbülést érzett, de nem mutatta. — Részemről örvendek az elhatározástoknak, támogatni fogom a kérvényefeket. Persze, a közgyűlés dönt majd. Tudom, hogy mindenki örömmel köszönt majd benneteket.

Ennyit mondott komolyan, elnökhöz méltóan. Aztán elmosolyodott és a két hátrahúzódtott árnyékra nézve még megjegyezte:

— Három hét múlva tartjuk a közgyűlést. Új tagok felvétele és új vezetőség megválasztása — ez lesz a napirend!...

Komor Ádám, a könyvelő villámgyorsan feljegyezte a napirendet és hangos koppantással pontot tett utána.